

سؤالات آزمون شبیه‌ساز نهایی: عربی، زبان قرآن (۳)		رشته: ریاضی و فیزیک / علوم تجربی	تاریخ آزمون:
نام و نام خانوادگی:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه
منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۳
ردیف	سؤالات (پاسخ‌نامه دارد).		
۱	<p>تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا حَطٌّ:</p> <p>(الف) الْعِلْمُ صَيْدٌ وَ الْكِتَابَةُ قَيْدٌ.</p> <p>(ب) تَصَطَّدِمُ الْفِرَاحُ بِالصُّخُورِ عِدَّةَ مَرَّاتٍ.</p> <p>(ج) فَاضَ النَّهْرُ بَعْدَ الْمَطْرِ.</p> <p>(د) لِمَ مَا قَرَأْتَ مَصَادِرَ الْكِتَابِ التَّارِيخِيِّ!</p>		
۲	<p>عَيِّنِ الْمَتْرَادِفَ لِكَلِمَةِ «يُضَيِّفُ» وَ الْمَتَضَادَّ لِكَلِمَةِ «قَدِيمَةٌ» فِي الْعِبَارَتَيْنِ:</p> <p>(۱) أَمَّا الْكِتَابُ الْمُفِيدُ هُوَ الَّذِي يَزِيدُ مَعْرِفَتَكَ فِي الْحَيَاةِ وَ قُوَّتَكَ عَلَى الْفَهْمِ وَ الْعَمَلِ.</p> <p>(۲) الْمُفَكِّرُ هُوَ عَالِمٌ لَهُ أَفْكَارٌ عَمِيقَةٌ وَ حَدِيثَةٌ وَ بِذَلِكَ يُسَاعِدُ مُجْتَمَعَهُ لِلتَّقَدُّمِ.</p> <p>(الف) ..... = ...</p> <p>(ب) ..... ≠ .....</p>		
۳	<p>(الف) عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي الْمَعْنَى:</p> <p>(۱) السُّوقُ ☐ (۲) السَّعْرُ ☐ (۳) الْغَالِي ☐ (۴) الشَّلَالُ ☐</p> <p>(ب) أَكْتُبِ الْمَطْلُوبَ:</p> <p>(۱) الْجَمْعَ لِكَلِمَةِ «الرَّأْيُ»:</p> <p>(۲) الْمُفْرَدَ لِكَلِمَةِ «السِّيَاحُ»:</p>		
۴	<p>عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلتَّوْضِيحَاتِ:</p> <p>(الف) مَا يُسَبِّبُ الْخَوْفَ فِي الْآخَرِينَ. ← (الْبَهَائِمُ - الْمُرْعَبُ - الْأَسْفَلُ)</p> <p>(ب) صِفَةُ لِشَخْصٍ مَا نَامَ فِي اللَّيْلِ. ← (الفكرة - العابد - الساهر)</p>		
۵	<p>تَرْجِمِ الْآيَتَيْنِ وَ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:</p> <p>(الف) ﴿لَا يَبَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ﴾</p> <p>(ب) ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾</p> <p>(ج) لَا تُحَدِّدُوا الَّذِي لَهُ فِكْرٌ قَادِرٌ فِي إِخْتِيَارِ الْكُتُبِ.</p> <p>(د) لَمْ يُوَصِلِ الْعَقَادُ دِرَاسَتَهُ لِعَدَمِ وَجُودِ مَدْرَسَةٍ ثَانَوِيَّةٍ فِي مُحَافَظَةِ نَشَأَ فِيهَا.</p> <p>(هـ) رُبَّ كِتَابٍ تَنْصَفُحُهُ فَيُؤَثِّرُ فِيكَ تَأْثِيرًا عَمِيقًا.</p> <p>(و) هُنَاكَ تَجَارِبٌ جَدِيرَةٌ لِلْعِنَايَةِ وَ لَكِنْ لَا تُغْنِينَا عَنِ الْكُتُبِ.</p> <p>(ز) الْمُؤْمِنُ يَعْضُ عَيْنَهُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ حَتَّى لَا تَكُونَ بَاكِيَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ.</p> <p>(ح) فِرَاحٌ بَرْنَاكِلْ تَقْدِفُ أَنْفُسَهَا مِنْ جَبَلٍ يَبْلُغُ إِرْتِفَاعَهُ أَلْفَ مِتْرٍ.</p> <p>(ط) لَا نَرَى فِي حَيَاةِ هَذَا الصَّحْفِيِّ إِلَّا الْإِهْتِمَامَ بِالْعَدْلِ عَلَى رَعْمِ ظُرُوفِهِ الْقَاسِيَةِ.</p>		
۶	<p>كَمِّلْ تَرْجِمَةَ الْعِبَارَاتِ:</p> <p>(الف) ﴿مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَ لَهْوٌ﴾</p> <p>زندگی دنیا ..... بازیچه و ..... است.</p> <p>(ب) ﴿كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ﴾</p> <p>هر چیزی جز ..... او ..... است.</p>		

سوالات آزمون شبیه‌ساز نهایی: عربی، زبان قرآن (۳)		رشته: ریاضی و فیزیک / علوم تجربی	تاریخ آزمون:
نام و نام خانوادگی:		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه
منطبق بر رویکرد جدید امتحانات نهایی		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۳
ردیف	سوالات (پاسخ‌نامه دارد).		
۷	<p>إِنْتَخِبِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجُمَةِ:</p> <p>الف) أضعفُ النَّاسِ مَنْ ضَعُفَ عَنِ كِتْمَانِ سِرِّهِ.</p> <p>۱- مردم ضعیف کسانی‌اند که در پنهان کردن راز ضعف دارند.</p> <p>۲- ناتوان‌ترین مردم کسی است که در پوشاندن رازش ناتوان باشد.</p> <p>ب) عَشُ بَعْضِ الطَّيُورِ يَقَعُ فَوْقَ جِبَالٍ مُرْتَفَعَةٍ بَعِيداً عَنِ الْمُفْتَرِسِينَ.</p> <p>۱- لانه‌ی برخی پرندگان روی کوه‌هایی بلند، دور از شکارچیان قرار دارد.</p> <p>۲- خانه‌ی بعضی از پرندگان روی کوه‌های بلند که دور از درندگان است، قرار می‌گیرد.</p>	۰/۵	
۸	<p>تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ التَّالِيَةَ:</p> <p>الف) طَبَّخَ: پخت</p> <p>۱- أَنَا أَقْدِرُ عَلَى أَنْ أَطْبَخَ بَعْضَ الْأَطْعَمَةِ.</p> <p>۲- أَبِي يَشْتَعِلُ فِي مَطْبَخِ.</p> <p>۳- هُوَ لَاءَ كَانُوا يَطْبُخُونَ الطَّعَامَ.</p> <p>ب) أَرْسَلَ: فرستاد</p> <p>۱- يَا إِلَهِي قَدْ أَرْسَلْتَ الرُّسُلَ لِهَدَايَتِنَا.</p> <p>۲- لَا يُرْسِلُ هَذِهِ الرِّسَالَةَ عَبْرَ الْجَوَالِ.</p> <p>۳- رَجَاءٌ؛ أَرْسِلُوا إِلَيَّ طَعَامًا.</p> <p>ج) اسْتَطَاعَ: توانست</p> <p>۱- هِيَ لَمْ تَسْتَطِعْ صُعودَ الْجَبَلِ.</p> <p>۲- لَيْسَتْ طَبِيعُوا قِرَاءَةَ الْكُتُبِ.</p>	۲	
۹	<p>الف) اِبْحَثْ عَنِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ فِي الْجُمْلِ:</p> <p>۱- اسم الفاعل ۲- اسم المفعول ۳- اسم المكان ۴- اسم المبالغة ۵- اسم التفضيل</p> <p>«قِرَاءَةُ آثَارِ بَعْضِ الْكُتُبِ لَا تُفِيدُنَا - طَلَبُ الْحَاجَةِ مِنْ غَيْرِ أَهْلِهَا أَشَدُّ مِنَ الْمَوْتِ - لَا أَظُنُّ أَنَّ هُنَاكَ كُتُبًا مُكْرَرَةً - بَحِثْتُ عَنْ كِتَابٍ لِعَلَّامَةٍ «دهخدا» فِي هَذِهِ الْمَكْتَبَةِ.»</p> <p>ب) أَكْتُبُ تَرْجُمَةَ الْكَلِمَاتِ:</p> <p>۱) هَذِهِ كُتُبٌ نَافِعَةٌ لِلْأَطْفَالِ. ۲) أَعْمَلُ فِي مَصْنَعٍ كَبِيرٍ فِي شِيرَازِ ۳) ﴿إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ﴾</p>	۲	
۱۰	<p>الف) عَيْنِ الْمُسْتَثْنَى وَالْمُسْتَثْنَى مِنْهُ فِي الْعِبَارَتَيْنِ:</p> <p>۱- حَلَّ الطَّلَابِ مَسَائِلَ الرِّيَاضِيَّاتِ إِلَّا وَاحِدًا مِنْهُمْ.</p> <p>۲- ﴿لَا عَلِمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾</p> <p>ب) عَيْنِ عِبَارَةٍ تُتْرَجَّمُ مُؤَكَّدَةً:</p> <p>۱- مَا اعْتَمَدَ الْعَقْدُ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ.</p> <p>۲- يَا حَبِيبِي لَا تَقُلْ كَلَامًا إِلَّا الْحَقَّ.</p>	۱/۲۵	

		رشته: ریاضی و فیزیک / علوم تجربی	تاریخ آزمون:
		پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه
		مرکز ارزشیابی خیلی سبز	تعداد صفحه: ۳
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد).	نمره	
۱۱	أَكْتَبِ الْمَحَلَّ الإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: «لَا تَعْلَمُ طَالِبَاتٌ صَفْنَا اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ إِلَّا عَطِيَّةً.»	۱/۲۵	
۱۲	عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْفَرَاغِ (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ): «وَإِثْقَ - يَتَسَبَّغُ - يَغْلُو - أَمْتَعُ - يَضِيقُ - يَرْخُصُ» الف) لا عَمَلٍ عِنْدِي ..... مِنْ مُسَاعَدَةِ الْأُمِّ. ب) إِنَّ الْأَدَبَ إِذَا كَثُرَ ..... ج) وَعَاءُ الْعِلْمِ ..... بِمَا نَتَعَلَّمُهُ.	۰/۷۵	
۱۳	اقْرَأِ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ: «فِكْرُ الْإِنْسَانِ يَحْتَاجُ إِلَى الْأَطْعِمَةِ الْمُفِيدَةِ كَمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهَا الْجِسْمُ السَّالِمَ. فَعَلَيْنَا أَنْ نَقُومَ بِمُطَالَعَةِ الْكُتُبِ دَقَائِقَ أَوْ سَاعَاتٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ حَتَّى يُصْبِحَ فِكْرُنَا قُوَّةً. تَحْدِيدُ الْآخَرِينَ فِي إِخْتِيَارِ الْكُتُبِ عَمَلٌ خَطَأٌ إِلَّا لِلْأَطْفَالِ وَمَنْ لَيْسَ لَهُ عَقْلٌ كَامِلٌ. بَعْضُ الْكُتُبِ تَحْتَوِي تَجَارِبَ الْأُمَمِ عَلَى مَرِّ آلَافِ السِّنِينَ وَ مُطَالَعَةُ هَذِهِ الْكُتُبِ تُسَبِّبُ أَنْ تُشَارِكَ فِي تَجَارِبِهِمْ دُونَ أَنْ تُشَارِكَ فِي مَصَائِبِهِمْ. وَ لَكِنَّ بَعْضَ الْكُتُبِ لَا فَائِدَةَ فِي قِرَاءَتِهَا.» الف) كَيْفَ يُمَكِّنُ لَنَا أَنْ نُشَارِكَ فِي تَجَارِبِ الْمَاضِيْنَ؟ ب) بِهَمْ يَحْتَاجُ الْجِسْمُ السَّالِمَ؟ ج) مَنْ يُحَدِّدُ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ؟ د) عَيِّنِ الْعِبْرَةَ الصَّحِيحَةَ: ۱- لَا يُوجَدُ كِتَابٌ لَيْسَتْ فِي مُطَالَعَتِهِ فَائِدَةٌ. ۲- الْإِنْسَانُ الْعَاقِلُ يَقُومُ بِالْمُطَالَعَةِ كُلِّ يَوْمٍ.	۱	
۱۴	عَيِّنِ الصَّحِيحَ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «قُمَ عَنِ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ لِمُعَلِّمِكَ.» الف) «قُمَ»: ۱- فعل أمرٍ - للمفرد المخاطب - معلوم ۲- فعل أمرٍ - للمفرد المذكر - مجهول ب) «مُعَلِّمٌ»: ۱- مفرد - مذكر - اسم فاعلٍ / مجرور بحرف الجرّ ۲- اسم - مفرد - مذكر - اسم مفعول / «لِمُعَلِّمٍ»: جارٌّ و مجرورٌ	۰/۵	
	«نَرْجُو لَكُمْ التَّوْفِيقَ وَ النَّجَاحَ»	جمع نمره	۲۰

الف) عین الكلمة الغريبة في المعنى: (۰/۲۵)

۳

(۴) الشَّلَال

(۳) الغالي

(۲) السَّعْر

(۱) الشُّوق

ب) اُكْتَبَ الْمَطْلُوب:

(۱) الْجَمْعُ لِكَلِمَةِ «الرَّأْيُ»:

(۲) الْمَفْرَدُ لِكَلِمَةِ «السِّيَاحُ»:

راهنمای تصحیح «الف) الشَّلَال (۰/۲۵) (صفحه ۴۲)

ب) ۱- الآراء (۰/۲۵) (صفحه ۳۶)

۲- السائح (۰/۲۵) (صفحه ۳۶)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف) معنی کلمات:

(۴) آبشار

(۳) گران

(۲) قیمت

(۱) بازار

ب - ۲) کلماتی که بر وزن «فُعَال» هستند، غالباً جمع مکسر بوده و مفردشان بر وزن «فَاعِل» است.

مثال: *کتاب ← کاتب *نقاد ← ناقد *طلاب ← طالب

۵

ترجم الآيتين و العبارات التالية: (۷)

- (الف) ﴿لَا يَبْأَسُ مِنْ زَوْجِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ﴾
 (ب) ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ﴾
 (ج) لَا تُحَدِّدُوا الَّذِي لَهُ فِكْرٌ قَادِرٌ فِي اخْتِيَارِ الْكُتُبِ.
 (د) لَمْ يُوَصَلِ الْعَقَادُ دِرَاسَتَهُ لِعَدَمِ وَجُودِ مَدْرَسَةٍ نَائُوِيَّةٍ فِي مُحَافِظَةِ نَشَأَ فِيهَا.
 (هـ) رَبُّ كِتَابٍ تَتَصَفَّحُهُ فَيُؤَثِّرُ فِيكَ تَأْتِيراً عَمِيقاً.
 (و) هُنَاكَ تَجَارِبٌ جَدِيرَةٌ لِلْعِنَايَةِ وَ لَكِنْ لَا تُغْنِينَا عَنِ الْكُتُبِ.
 (ز) الْمُؤْمِنُ يَغُضُّ عَيْنَهُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ حَتَّى لَا تَكُونَ بَاكِيَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ.
 (ح) فِرَاحٌ بَرْنَاكِل تَقْذِفُ أَنْفُسَهَا مِنْ جَبَلٍ يَبْلُغُ إِرْتِفَاعَهُ أَلْفَ مِتْرٍ.
 (ط) لَا نَرَى فِي حَيَاةِ هَذَا الصَّحْفِيِّ إِلَّا الْإِهْتِمَامَ بِالْعَدْلِ عَلَى رَغْمِ ظُرُوفِهِ الْقَاسِيَةِ.

مشاوره در امتحانات نهایی معمولاً عبارت‌های کتاب درسی را تغییر می‌دهند، پس نباید معنای جملات را حفظ کنیم بلکه باید جملات را به صورت کلمه به کلمه، خودمان ترجمه کنیم تا معنای هر کلمه را یاد بگیریم. به طور خلاصه اینکه باید ترجمه کردن را یاد بگیریم نه اینکه ترجمه را حفظ کنیم.

راهنمای تصحیح

- (الف) از رحمت خدا ناامید نمی‌شوند (۰/۲۵) مگر گروه کافر (۰/۲۵) یا ((فقط گروه کافر) (۰/۲۵) از رحمت خدا ناامید می‌شوند. (صفحه ۴۱)
- (ب) به راستی انسان در زبان است (۰/۲۵) مگر کسانی که ایمان آوردند (۰/۲۵) و کارهای شایسته انجام دادند. (صفحه ۴۱)
- (ج) کسی را که فکر توانمندی دارد (۰/۲۵) در انتخاب کتاب‌ها (۰/۲۵) محدود نکنید. (صفحه ۳۴)
- (د) عقاد بخاطر نبود دبیرستان (۰/۲۵) در استانی که در آن رشد کرد (۰/۲۵) تحصیلش را ادامه نداد. (صفحه ۳۶)
- (هـ) چه بسا کتابی که (۰/۲۵) آن را ورق می‌زنی / (آن را به سرعت مطالعه می‌کنی) (۰/۲۵) پس در تو تأثیر عمیقی می‌گذارد. (صفحه ۳۵)
- (و) تجربه‌هایی وجود دارند (۰/۲۵) که شایسته توجه‌اند (تجربه‌های قابل توجهی وجود دارند) (۰/۲۵) اما ما را از کتابها بی‌نیاز نمی‌کنند. (صفحه ۳۴ و ۳۵)
- (ز) مومن چشمش را از حرام‌های خداوند (۰/۲۵) برهم می‌نهد (می‌بندد) (۰/۲۵) تا در روز قیامت گریان نباشد. (صفحه ۳۹)
- (ح) جوجه‌های برناکل (۰/۲۵) خودشان را از کوهی که (۰/۲۵) ارتفاعش به هزار متر می‌رسد (۰/۲۵) می‌اندازند. (صفحه ۴۵)
- (ط) در زندگی این روزنامه نگار (۰/۲۵) با وجود شرایط دشوارش (۰/۲۵) جز توجه به عدالت را (۰/۲۵) نمی‌بینیم (۰/۲۵) (فقط توجه به عدالت را (۰/۲۵) می‌بینیم) (۰/۲۵). (صفحه ۳۵)

۶ کَمَلْ تَرْجَمَةَ الْعِبَارَاتِ: (۱)

الف ﴿ مَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَ لَهْوٌ ﴾

زندگی دنیا ..... بازیچه و ..... است.

ب ﴿ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ﴾

هر چیزی جز ..... او ..... است.

راهنمای تصحیح << الف فقط (تنها) (۰/۲۵) - سرگرمی (صفحه ۴۱)

ب ذات (۰/۲۵) - هلاک شونده (نابودشدنی) (صفحه ۳۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف در ترجمه جملاتی که «مستثنی منه» حذف شده، به دو حالت می توانیم، بنویسیم:

(۱) ترجمه عادی: زندگی دنیا جز بازیچه و سرگرمی نیست.

(۲) ترجمه مثبت و مؤکد: زندگی دنیا تنها (فقط) بازیچه و سرگرمی است.

ب) این آیه در مورد «خداوند» است و کلمه «وجه» وقتی درباره خداوند به کار برود، معنای «ذات» می دهد.

۷. اِنْتخِبِ الصَّحِيحَ فِي التَّرْجُمَةِ: (۰/۵)

- الف) أضعف الناس من ضعف من كتمان سرّه.
 ۱- مردم ضعیف کسانی‌اند که در پنهان کردن راز ضعف دارند.
 ۲- ناتوان ترین مردم کسی است که در پوشاندن رازش ناتوان باشد.
 ب) عَشَّ الطَّيُورُ يَفْعُ فَوْقَ جِبَالٍ مُرْتَفِعَةٍ بَعِيداً عَنِ الْمُنْتَرِسِينَ.
 ۱- لانه‌ی برخی پرندگان روی کوه‌هایی بلند، دور از شکارچیان قرار دارد.
 ۲- خانه‌ی بعضی از پرندگان روی کوه‌های بلند که دور از درندگان است، قرار می‌گیرد.

راهنمای تصحیح << الف) ۲ (۰/۲۵) (صفحه ۴۷)

ب) ۱ (۰/۲۵) (صفحه ۴۵)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف) اسم‌هایی که بر وزن «أفعل» هستند، غالباً اسم تفضیل هستند و در ترجمه آن‌ها باید از «تر» یا «ترین» استفاده کنیم.

نکته: این اسم‌ها اگر به اسم بعد از خودشان اضافه شده باشند، همراه «ترین» ترجمه شده و در بقیه موارد غالباً با «تر» ترجمه می‌شوند.

مشاوره غالباً بیشترین نمره‌ای که بچه‌ها از دست می‌دهند، مربوط به ترجمه فعل‌هاست. این مورد نیاز به تکرار و تمرین زیادی دارد و شب امتحان نمی‌شود آن را یاد گرفت. برای به دست آوردن نمره کامل باید موارد زیر را به خوبی یاد بگیرید:

(۱) شخص مربوط به فعل (صیغه): شناسه‌های فعل‌ها را به خوبی بشناسید.

(۲) زمان فعل: فرمول‌های مربوط به زمان افعال را یاد بگیرید.

(۳) زبان فارسی: به زمان‌های مختلف فعل‌ها در زبان فارسی باید مسلط باشید.

ترجمه کلمات التالية: (۲)

- الف) طَبَخَ: پخت
- ۱- أنا أَقْدِرُ على أن أَطْبِخَ بعض الأَطعمة.
  - ۲- أبي يَشْتَعِلُ في مَطْبِخ.
  - ۳- هؤلاء كانوا يَطْبِخُونَ الطَّعام.
- ب) أَرْسَل: فرستاد
- ۱- يا إلهي قَدْ أَرْسَلتَ الرُّسُلَ لهدايتنا.
  - ۲- لا يُرْسِلُ هذه الرِّسالة عَبْرَ الجَوَّال.
  - ۳- رجاءٌ: أَرْسَلوا إِلَيَّ طعاماً.
- ج) اسْتَطَاعَ: توانست
- ۱- هِيَ لَمْ تَسْتَطِعْ صُعودَ الجَبَل.
  - ۲- لَيْسَتْطِيعُوا قِراءةَ الكُتُب.

راهنمای تصحیح

- الف) ۱- بپزم (۰/۲۵)
  - ۲- آشپزخانه (۰/۲۵)
  - ۳- می‌پختند (۰/۲۵)
- ب) ۱- فرستاده‌ای / فرستادی (۰/۲۵)
- ۲- نباید بفرستد / نفرستد (۰/۲۵)
  - ۳- بفرستید (۰/۲۵)
- ج) ۱- نتوانسته است / نتوانست (۰/۲۵)
- ۲- باید بتوانند (۰/۲۵)

پاسخ خیلی تشریحی

- الف) ۱- أن + مضارع ← مضارع التزامی
- ۲- کلماتی که بر وزن «مَفْعَل»، «مَفْعِل» یا «مَفْعَلَة» باشند، غالباً اسم مکان هستند.
  - ۳- کان + مضارع ← ماضی استمراری
- ب) ۱- قد + ماضی ← ماضی نقلی (البته «ماضی ساده» را هم درست می‌گیرند).
- ۲- «لا يُرْسِلُ: فعل نهی غایب است و در ترجمه آن لفظ «نبايد» آورده می‌شود.
  - ۳- فعل‌هایی که آخرشان شناسه «وا» باشد، اگر برای مخاطب به کار بروند، فعل امر هستند و اگر برای غائب آمده باشند، ماضی هستند.

نکته

- وقتی لفظ «رجاء» بیاید، فعل جمله یا امر است یا نهی.
- ج) ۱- لَمْ + مضارع ← ماضی منفی (ساده یا نقلی)
- ۲- لَمْ + مضارع «وقتی اول جمله بیاید، غالباً فعل امر است و به صورت «باید + مضارع التزامی» ترجمه می‌شود.

مشاوره تشخیص نوع اسم‌ها براساس وزنشان از سؤال‌های ساده‌ی امتحان نهایی است. البته گاهی در حد یک یا دو کلمه نکته‌دار هم در آن دیده می‌شود. بهترین تمرین برای این قسمت، تشخیص همین وزن‌ها در جملات کتاب درسی است. راستی همیشه حواستان به جمع‌های مکتب باشد.

۹

الف) اِيْحَثَّ عَنِ الْأَسْمَاءِ التَّالِيَةِ فِي الْجُمَلِ: (۲)

- ۱- اسم الفاعل ۲- اسم المفعول ۳- اسم المكان ۴- اسم المبالغة ۵- اسم التفضيل
- «قراءة آثار بعض الكتاب لا نفيدنا - طلب الحاجة من غير أهلها أشد من الموت - لا أظن أن هناك كتباً مكررة - بحثت عن كتاب لعلامة «دهخدا» في هذه المكتبة.»
- ب) اكتب ترجمة الكلمات: (۰/۷۵)

۱) هذه كتب نافية للأطفال. ۲) أعمل في مصنع كبير في شيراز ۳) ﴿إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ﴾

راهنمای تصحیح

الف) ۱- الكتاب (۰/۲۵) (صفحه ۳۵)

۲- مكررة (۰/۲۵) (صفحه ۳۵)

۳- المكتبة (۰/۲۵) (صفحه ۳۶)

۴- علامة (۰/۲۵) (صفحه ۳۶)

۵- أشد (۰/۲۵) (صفحه ۴۸)

ب) ۱- سودمند (۰/۲۵) (صفحه ۳۷)

۲- کارخانه (۰/۲۵) (صفحه ۴۴)

۳- بسیار فرمان‌دهنده (۰/۲۵) (صفحه ۴۸)

پاسخ خیلی تشریحی

الف) ۱- «كتاب» جمع «کتاب» است.

۲- «مكررة» ساختار «مُ...ت...» دارد.

۳- «مكتبة» بر وزن «مفعلة» است.

۴- «علامة» بر وزن «فعالة» است.

۴- «أشد» بر وزن «أقل» است.

ب) ۱) «نافع» ب وزن «فاعل» بوده و به صورت صفت فاعلی ترجمه می‌شود.

۲) «مصنع» بر وزن «مفعل» بوده و اسم مکان است.

۳) «أمارة» بر وزن «فعالة» بوده و اسم مبالغة است و در ترجمه آن «بسیار» می‌آوریم.

الف) عَيْنِ الْمُسْتَثْنَى وَالْمُسْتَثْنَى مِنْهُ فِي الْعِبَارَتَيْنِ: (۱/۲۵)

۱۰

۱- حَلَّ الطَّلَابُ مَسَائِلَ الرِّيَاضِيَّاتِ إِلَّا وَاحِداً مِنْهُم.

۲- ﴿لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا﴾

ب) عَيْنَ عِبَارَةٍ تُتْرَجَّمُ مُؤَكَّدَةً:

۱- مَا اعْتَمَدَ الْعَقَادُ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ.

۲- يَا حَبِيبِي لَا تَقُلْ كَلَاماً إِلَّا الْحَقَّ.

راهنمای تصحیح << الف) ۱- مستثنی: واحداً (۰/۲۵) - مستثنی منه: الطلاب (۰/۲۵)

۲- مستثنی: ما (ما عَلَّمْتَنَا) (۰/۲۵) - مستثنی منه: علم (۰/۲۵) (صفحه ۳۹)

ب) ۱ (۰/۲۵) (صفحه ۴۰)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ الف) ۱- «دانش آموزان مسئله‌های ریاضی را حل کردند به جز یکی از آنان.» ← وجود ضمیر «هم» که برای

جمع‌های مذکر به کار می‌رود، نشان می‌دهد که «واحداً مِنْهُم» به «الطَّلَاب» مرتبط است.

۲- «هیچ دانشی نداریم جز آنچه تو به ما آموختی.»

ب) عبارتی را که در آن «إِلَّا» وجود دارد، اگر مستثنی منه نداشته باشد، می‌توانیم به صورت مؤکد (همراه با

«فقط») ترجمه کنیم. در بین عبارت‌های داده‌شده در گزینه (۲)، «کلاماً» مستثنی منه است ولی عبارت اول

مستثنی منه ندارد.

(۱) عَقَادٌ جَزَ بَرِ خُودِش تَكِيهَ نَكْرَد. = عَقَادٌ تَنهَا بَرِ خُودِش تَكِيهَ كَرَد.

(۲) دُوسَتِ مَن، سَخَنِي جَزَ [سَخَن] حَقِّ نَكُو.

۱۱ أَكْتُبِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: (۱/۲۵)

« لَا تَعَلِّمُ طَالِبَاتٌ صَفْنَا اللُّغَةَ الْفَرَنْسِيَّةَ إِلَّا عَطِيَّةً. »

راهنمای تصحیح << طالبات: فاعل (۰/۲۵) - صف: مضاف الیه (۰/۲۵) - اللّغة: مفعول (۰/۲۵) - الفرنسیّة: صفت (۰/۲۵) - عطیة: مستثنی

(۰/۲۵) (صفحه ۳۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ ترجمه عبارت: «دانش آموزان کلاس ما زبان فرانسوی را نمی دانند جز عطیة.»

نکات:

- ۱) فعل « لا تَعَلِّمُ » را به « طالباتُ » نسبت داده ایم، پس « طالباتُ » فاعل است.
- ۲) « طالبات » به « صف » اضافه شده، پس « صف »، « مضافُ إلیه » است.
- ۳) با توجه به آمدن حرف « را » بعد از « زبان فرانسوی » باید « اللّغة » را مفعول بگیریم.
- ۴) « اللّغة » و « الفرنسیّة »، هر دو « ال » دارند، پس « الفرنسیّة » صفت است.
- ۵) « عطیة » چون بعد از « إلا » آمده، مستثنی است.

عَبِّنِ الْكَلِمَةَ الْمُنَاسِبَةَ لِلْفَرَاغِ (كلمتان زائدتان): (۰/۷۵) **۱۲**

«واثق - يَتَسَبَّعُ - يَغْلُو - أَمْتَع - يَضِيقُ - يَرْخُصُ»

الف) لا عَمَلَ عِنْدِي ..... مِنْ مُسَاعَدَةِ الْأُمِّ.

ب) إِنَّ الْأَدَبَ إِذَا كَثُرَ .....

ج) وَعَاءَ الْعِلْمِ ..... بِمَا نَتَلَمَّهُ.

راهنمای تصحیح « الف) أَمْتَعُ (صفحه ۳۵)

ب) يَغْلُو (صفحه ۳۹)

ج) يَتَسَبَّعُ (صفحه ۳۹)

پاسخ خیلی تشریحی ✓ ترجمه کلمات: «واثق»: مطمئن - «يَتَسَبَّعُ»: فراخ می شود. - «يَغْلُو»: گران می شود. - «أَمْتَعُ»: لذت بخش تر -

«يَضِيقُ»: تنگ می شود - «يَرْخُصُ»: ارزان می شود.

ترجمه عبارت‌ها:

الف) هیچ کاری برای من لذت بخش تر از کمک کردن به مادر نیست.

ب) ادب وقتی زیاد شود، گران می شود.

ج) ظرف علم با چیزی که آن را یاد می گیریم فراخ می شود.

عَيْنَ الصَّحِيحِ فِي الإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ: «قُمَ عَنِ مَجْلِسِكَ لِأَبِيكَ وَ لِمُعَلِّمِكَ.» (۵/۰)

۱۴

الف) «قُمَ»:

۱- فعل أمرٍ - للمفرد المخاطب - معلوم

۲- فعل أمرٍ - للمفرد المذكر - مجهول

ب) «مُعَلِّمٌ»:

۱- مفرد - مذكر - اسم فاعلٍ / مجرور بحرف الجرِّ

۲- اسم - مفرد - مذكر - اسم مفعول / «لِمُعَلِّمٍ»: جازٌّ و مجرورٌ

راهنمای تصحیح << الف) ۱ (۵/۰)

ب) ۱ (۵/۰) (صفحه ۴۸)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) «قُمَ» فعل امر است و فعل های امر مخاطب همیشه معلوم هستند.

ب) «مُعَلِّمٌ» با «مَ» شروع شده و عین الفعل آن، کسره دارد، پس اسم فاعل است.